

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV 1010, tālr. 67686768, fakss 7244074, e-pasts tiesibsargs@tiesibsargs.lv

Rīgā

2018. gada 19. februārī Nr. 1-8/9
Uz 29.01.2018. Nr.02-01.7/17e

Centrālajai vēlēšanu komisijai
cvk@cvk.lv

*Par likumprojektu „Likums par mazākumtautību
Izglītības iestāžu iekārtu Latvijā”*

Latvijas Republikas tiesībsargs ir saņēmis Centrālās vēlēšanu komisijas vēstuli (reģistrēta 29.01.2018. ar Nr.24), kurā lūgts sniegt atzinumu par to, vai likumprojekts „Likums par mazākumtautību izglītības iestāžu iekārtu Latvijā” (turpmāk – likumprojekts) ir uzskatāms par pilnīgi izstrādātu Satversmes 78. panta izpratnē.

Satversmes tiesa ir norādījusi, ka, lai likumprojektu atzītu par pilnīgi izstrādātu:

- tam ir jābūt noformētam likumprojekta veidā saskaņā ar Saeimas kārtības ruļļa prasībām;
- tas nevar paredzēt tādus jautājumus, kuri vispār ar likumu nav regulējami;
- saskaņā ar likumības principu atzīstams, ka par pilnīgi izstrādātu nav atzīstams likumprojekts, kas tā pieņemšanas gadījumā nonāktu pretrunā ar Satversmē ietvertajām normām, principiem un vērtībām, kā arī Latvijas starptautiskajām saistībām¹.

Vadoties no iepriekš minētā, tiesībsargs sniegs atbildi uz jautājumu, vai iesniegtais likumprojekts tā pieņemšanas gadījumā nenonāk pretrunā ar Satversmē ietvertajām normām, principiem un vērtībām.

Likumprojekta 1. pants paredz noteikt, ka “Mazākumtautību pirmsskolas izglītības, pamatzglītības un vispārējās vidējās izglītības iestāžu iekārta Latvijā ir savā organizācijā autonoma šā likuma noteikumu robežās”.

Likumprojekta 4. panta otrā daļa noteic: “Valsts un pašvaldību mazākumtautību izglītības iestādēs mācībvalodu lietošanu patstāvīgi nosaka

¹ Skat. 2012.gada 19.decembra Satversmes tiesas lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr.2012-03-01 18.3.punktu.

izglītības iestādes padome ar noteikumu, ka mazākumtautības valodai jāklūst par vienu no mācībvalodām”. Tā paša panta trešā daļa noteic, ka “Privātajās mazākumtautību izglītības iestādēs mācībvalodu lietošanu nosaka izglītības iestādes dibinātājs”.

Likumprojekta 5. pants noteic, ka “Programmas prasības mazākumtautību izglītības iestādēs nedrīkst būt zemākas par šīm prasībām pārējās izglītības iestādēs, izņemot latviešu valodu un literatūru.”

Latvijas Republikas Satversmes ievada piektajā rindkopā ir nostiprinātas tās vērtības, kas veido Latvijas identitāti Eiropas kultūrtelpā. Viena no šīm vērtībām ir latviešu valoda. Šajā rindkopā latviešu valoda ir minēta kā demokrātiskās līdzdalības un sabiedrības saliedētības pamats, ar to saprotot, ka tieši latviešu valoda ir tā, kas vieno dažādu izcelsmju cilvēkus Latvijā. Tādēļ valstij tā ir jāveicina, lai tā patiesi kļūtu par visas sabiedrības kopējo valodu.²

Likumprojekts paredz ieviest mazākumtautību izglītības iestāžu iekārtas autonomiju, deleģēt mazākumtautību izglītības iestāžu padomēm un privāto mazākumtautību izglītības iestāžu dibinātājiem tiesības patstāvīgi noteikt mācībvalodu lietošanu, kā arī noteikt, ka programmas prasības mazākumtautību izglītības iestādēs latviešu valodā un literatūrā drīkst būt zemākas par šīm prasībām pārējās izglītības iestādēs. Likumprojekts nav vērsts uz latviešu valodas kā visas sabiedrības kopējās valodas veicināšanu.

Ņemot vērā, ka likumprojekts pēc satura ir pretrunā Latvijas Republikas Satversmē ietvertajām vērtībām, likumprojekts vērtējams kā nepilnīgi izstrādāts.

Ar cieņu

tiesībsargs

J.Jansons

Grāvere 67201408
laila.gravere@tiesibsargs.lv

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

² Latvijas Republikas Satversmes komentāri, Ievads, I nodaļa, Vispārējie noteikumi. Autoru kolektīvs prof. R.Baloža zinātniskā vadībā. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2014, 131.lpp.